

slag, som forbyder alle Markeder. Jeg skal henstille til det cerede Udvalg, om det ikke ved 3die Behandling kunde fremkomme med et Forslag, hvorefter det blev overladt til de vedkommende Kommunalbestyrelser med ministeriel Tilladelse at høre Krammarkeder, hvor de fandt det rigtig; jeg skal da støtte et saadant Forslag; thi jeg skal gjøre, hvad der staar i min Magt for at høre Kommunalbestyrelsernes — om Forladelse, at jeg bruger det gamle Ord Kommunalbestyrelse, jeg mener Byraadenes Selvstændighed og Selvbestedelsesret. — Jeg kan være enig i, hvad der er udtalt af det cerede 1ste Medlem for 6te Kred (Griffen) angaaende Vædringsforslaget til § 13, og skal ikke udtale mig videre derom. — I Dvrigt kan jeg række mig meget langt, thi med Undtagelse af nogle meget bestedne Forandringer er det Resultat, der kom ud af Kjøbstadscommissionen, ikke af nogen virkelig Betydning. Forbrugsforeningerne ere jo noget ganske Nyt, og det cerede Medlem, som har filltet Forslagene til §§ 2 og 9 (Ogenbøll), var jo ved 1ste Behandling enig med mig i, at de Forbrugsforeninger, som virkelig kunne forsyne deres Medlemmer med Varer, og som ikke handle med Andre, skulle være undtagne fra Loven, men dette fremgaar ikke af hans Forslag. Naar en Forbrugsforening uaa løse Næringsbevis og først kan faae det i en Afstand af 1½ Mil fra Kjøbstaden, saa kalder jeg den ikke for en Forbrugsforening, men saa kalder jeg den en Handelsforening, et Aktieselskab eller lignende. — Dertil skal jeg foreløbig indskrænke mig, indtil jeg har hørt, om den cerede Forslagsstiller har samme Opfattelse af Vædringsforslagene som jeg.

Ogenbøll: Jeg skal tillade mig strax at svare det cerede Medlem paa det, han spurgte mig om; men jeg vil blot forudskikke den Bemærkning, at han vel maa erindre den Distinktion, som jeg gjorde med Hensyn til de forskjellige Forbrugsforeninger, og navnlig, at det er min Opfattelse — en Opfattelse, som vanskelig skal kunne mødebeaas, og som ogsaa deles af den cerede Minister —, at en Forening, som ikke kan siges at drive borgerlig Næring, hverken skal løse Næringsbevis eller svare Afgift. Paa den anden Side er det min Mening, og det er den, jeg har søgt bestemt at udtale i Forslaget, at Forbrugsforeninger eller Foreninger — Navnet gjør ikke Noget til Sagen, Ulykken er just den, at Navnet har saa Meget at betyde i den almindelige Mening, men det har i Virkeligheden ikke Noget at betyde —, at Foreninger, der gaa ud paa en Virksomhed, der falder ind under borgerlig Næring, skulle ogsaa være Næringslovens almindelige Bestemmelser underkastede. Desom Navnet „Forbrugsforening“ kunde gjøre fra eller til, saa vilde det meget hurtigt komme derhen, at Folk vilde faae andre Navne til deres Foreninger; men det er ikke Navnet, som afgjør det, men Be-

skaffenheden af den Virksomhed, som udøves af den Cylklus af Medlemmer, som i den Hensigt have forenet sig. Det vil være ulovligt for Lovgivningen at opstille bestemte Kriterier for, hvad der af saadan Virksomhed skal kunne siges at falde ind under borgerlig Næring, og hvad ikke. Jeg er af den Mening, at dette først vil kunne afgjøres af Domstolene. Sagen vil jo stille sig saaledes, at naar en Forening, der gaar ud paa Indkjøb og derefter Fordeling af Varer, mener, at den ikke driver borgerlig Næring, saa lader den være at tage Borgerklub og lader være at svare Afgift etc. Mener Dørigheben saa, at den driver borgerlig Næring, saa vil den blive sat under Tiltale, og Domstolene ville da komme til at afgjøre Spørgsmaalet; anderledes tror jeg ikke, man kan ordne denne Sag paa en tilfredsstillende Maade, og jeg skal derfor tillade mig fremdeles at anbefale den Affattelse, som jeg har givet § 2. — Med Hensyn til mit Vædringsforslag til § 9 yttrede det cerede Medlem, at han ikke kunde stemme derfor, fordi man derved vilde affkære disse Personer fra den lovlige Ret, som de hidtil havde havt. Jeg maa i mit forrige Foredrag ikke have været heldig, i alt Fald ikke overfor det cerede Medlem, med at bevise, at jeg ikke tror, at der eksisterer nogen saadan særlig Ret for Folk til at opkjøbe uldne og linnede Varer, fordi disse Varer saagodt som ubelukkende ikke ere Husflidsprodukter. Sele denne Misforstaaelse af Retten til at gaa om med Høskramvarer, som det hedder, stammer fra en ældre Bestemmelse af 1741, der giver 4 Herreder i Sjælland en særlig Ret for deres Beboere til at handle med saadanne Varer, og denne Ret er bleven opfattet saaledes, at disse Beboere havde Lov til at sælge til andre, ikke handelsberettigede Personer, som saa igjen kunde løbe om med Varerne; men det er ingenlunde Tilfellet. Det omtalte Reskript af 14de Februar 1741 er foranlediget ved, at en Politimester i disse Herreder havde forbudt Høskrammere i Kjøbenhavn — „Borgere og Høskrammere“ staar der i Reskriptet — at komme og affkøbe Beboerne deres uldne og vævede Varer, i den Anledning siger da Reskriptet — hvis jeg med den cerede Formands Tilladelse maa oplæse et Par Linier — At „Stiftsbesalingsmanden alvorligen tilholder Landskiftalen og alle Andre, under hvad Prætext det være kunde, at entholde sig fra at hindre eller forbyde bemeldte Høskrammere — disse Borgere i Kjøbenhavn — med Samrum, Bøvlung og Ulvborg Herrederes Indvaanere saaledes herefter, som hidtil sket er, at handle; ligesom Kongen og vil, at det maa staa bemeldte Indvaanere frit for at sælge og afhænde de af dem forarbejdede uldene og linnede Vare til hvem de selv lyst, og hvor de samme beqvemmeligt og bebst til deres Lavn og Nytte kan afsætte og forhandle.“ Dette Reskript siger altsaa ikke Andet, end at paa en Tid,